

50/177/2022

Protokół ustaleń posiedzenia Komitetu do spraw Pożytku Publicznego
w dniu 1 lutego 2022 roku

W dniu 1 lutego 2022 roku, za pośrednictwem systemu do obsługi wideokonferencji, odbyło się posiedzenie Komitetu do spraw Pożytku Publicznego o następującym porządku obrad:

1. Przyjęcie porządku obrad.
2. Prezentacja projektu ustawy o sprawozdawczości organizacji pozarządowych.
3. Informacja o sytuacji organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne w czasie pandemii (raport z badania „Finansowanie organizacji pozarządowych przez jednostki samorządu terytorialnego w latach 2020 i 2021 r.”).
4. Sprawy bieżące.

W posiedzeniu wzięli udział:

1. Prof. Piotr Gliński – Wiceprezes Rady Ministrów, Przewodniczący Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
2. Piotr Mazurek – Wiceprzewodniczący Komitetu do spraw Pożytku Publicznego, Pełnomocnik Rządu do spraw polityki młodzieżowej, Sekretarz Stanu;
3. Wojciech Kaczmarczyk – Sekretarz Komitetu do spraw Pożytku Publicznego, Dyrektor Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego;
4. Pan Andrzej Gut-Mostowy – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sportu i Turystyki;
5. Pani Anna Gembicka - Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi;
6. Pani Anna Schmidt - Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej (w zastępstwie za Panią Minister Marlenę Małąg);
7. Pan Jan Kanthak - Sekretarz Stanu w Ministerstwie Aktywów Państwowych;
8. Pani Magdalena Rzeczkowska - Sekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów, Szefowa Krajowej Administracji Skarbowej;
9. Pani Małgorzata Golińska - Sekretarz Stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska;
10. Pani Marzena Machalek - Sekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji i Nauki, Pełnomocnik Rządu do spraw wspierania wychowawczej funkcji szkoły i placówki, edukacji włączającej oraz kształcenia zawodowego;
11. Pan Michał Woś - Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości;

12. Pan Piotr Uściński - Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju i Technologii, (w zastępstwie za Sekretarza Stanu Panią Olgę Semeniuk);
13. Pan Paweł Jabłoński - Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych;
14. Pan Waldemar Buda - Sekretarz Stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej;
15. Pan Waldemar Kraska - Sekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia;
16. Pan Wojciech Skurkiewicz - Sekretarz Stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej;

oraz zaproszeni goście:

1. Pan Szymon Dziubicki - Dyrektor Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego, KPRM;
2. Pan Fundacji M.A.P.A. Obywatelska;
3. Pan Dominik Rozkrut - Prezes Głównego Urzędu Statystycznego.

Ad. 1

Posiedzenie Komitetu do spraw Pożytku Publicznego rozpoczął Pan prof. Piotr Gliński, Przewodniczący Komitetu, witając wszystkich przybyłych uczestników i przedstawiając porządek obrad. Wobec braku uwag porządek obrad został przyjęty.

Ad. 2

Pan prof. Piotr Gliński, Przewodniczący Komitetu podkreślił, że celem projektu ustawy o sprawozdawczości organizacji pozarządowych jest usprawnienie działalności organizacji III sektora. Jednocześnie, proponowane rozwiązania są ważne z uwagi na relacje pomiędzy państwem, społeczeństwem, a sektorem. Przewodniczący przypomniał, że prace nad ustawą trwają już od dłuższego czasu i była ona poddana wnikliwym konsultacjom z różnymi podmiotami. Intencją projektodawcy jest jak najszybsze wprowadzenie ustawy do porządku obrad Rady Ministrów. Przewodniczący oddał głos Sekretarzowi Komitetu, Panu Wojciechowi Kaczmarczykowi z prośbą o przedstawienie projektu ustawy oraz odniesienie się do wszystkich pytań i rozbieżności.

Sekretarz Komitetu, Pan Wojciech Kaczmarczyk przedstawił Komitetowi projekt ustawy o sprawozdawczości organizacji pozarządowych, obszernie opisał cel projektowanej ustawy, następstwa wynikające z jej przyjęcia. Omówił także zmiany jakie nastąpią w obowiązujących przepisach (organizacje pozarządowe, których roczne przychody nie

przekroczą 1 mln zł będą mogły wybrać uproszczoną formę prowadzenia księgowości, czyli taką jak przedsiębiorcy z przychodami do 2 mln euro). Ponadto bardzo dokładnie opisał stronę techniczną działania systemu jaki zostanie wprowadzony w celu umożliwienia generowania sprawozdań i prowadzenia bazy sprawozdań organizacji pożytku publicznego, dostępnych do wglądu dla każdego obywatela. Dodatkowo sprawozdania będą transferowane do podmiotów zainteresowanych tj. Krajowej Administracji Skarbowej, Głównego Urzędu Statystycznego oraz Krajowej Administracji Sądowej. Sekretarz omówił także prace nad projektem ustawy, które obejmowały szeroko zakrojone konsultacje z setką organizacji pozarządowych oraz uzgodnienia z resortami, które pozwoliły na wypracowanie aktualnego projektu ustawy.

Pan prof. Piotr Gliński, Przewodniczący Komitetu otworzył dyskusję nad projektem ustawy.

Głos zabrała Pani Magdalena Rzeczkowska, Szefowa Krajowej Administracji Skarbowej, która odniosła się do nieuwzględnionych uwag Ministerstwa Finansów, dotyczących oceny skutków regulacji. Wyjaśniła, że dotyczą one wzrostu wydatków związanych z wejściem w życie projektowanych regulacji, ale także kwestii dodatkowych etatów na wykonywanie zadań. Podkreśliła, że Ministerstwo Finansów podtrzymuje swoje uwagi, a w związku z tym wydatki, które stanowią skutki finansowe omawianego aktu prawnego, powinny zostać pokryte z budżetu państwa, z części 16 (KPRM), bez ubiegania się o dodatkowe środki z budżetu państwa ponad limit dysponenta. Dodatkowe zadania są finansowane w ramach posiadanych limitów budżetowych i jest to ogólną zasadą, którą kieruje się Ministerstwo Finansów.

Pan Wojciech Kaczmarczyk, Sekretarz Komitetu odnosząc się do tej wypowiedzi wyjaśnił, że koszty wprowadzenia w życie ustawy zostały w horyzoncie dziesięcioletnim oszacowane na kwotę około 46 mln zł. Dysponent części 16 budżetu państwa uznaje, że to są środki na zadania nowe, w związku z tym argumentuje, że na te zadania powinny zostać uruchomione dodatkowe środki. Nowymi zadaniami byłoby m.in. stworzenie systemu informatycznego do generowania sprawozdań oraz stworzenia bazy danych, a także: obsługa systemu sprawozdawczego, narzędzi informatycznych oraz wykonywanie obowiązków określonych w ustawie, w tym monitorowanie wykonywania obowiązków sprawozdawczych oraz występowanie z wnioskiem do odpowiedniego rejestru o wykreślenie organizacji w przypadku uchylania się od spełnienia obowiązków sprawozdawczych, do czego niezbędne jest stworzenie nowych stanowisk pracy w NIW-CRSO. Zaznaczył, że aktualnie w biurze NIW-CRSO do obsługi baz sprawozdań organizacji pożytku publicznego zatrudnionych jest trzech

pracowników, a proponowany wzrost zatrudnienia do obsługi nowego narzędzia jest 5-6 krotny przy ponad dziesięciokrotnym zwiększeniu liczby zadań.

Pan prof. Piotr Gliński, Przewodniczący Komitetu, zaproponował przyjęcie projektu w obecnym brzmieniu, poprosił też o zorganizowanie roboczego spotkania w gronie: pracownik KPRM, pracownik NIW-CRSO, przedstawiciel Ministerstwa Finansów w celu rozstrzygnięcia tej rozbieżności.

Następnie głos zabrała Pani Małgorzata Golińska – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska, która podziękowała za pozytywne rozpatrzenie części uwag Ministerstwa oraz opisała charakter i konsekwencje uwag do projektu ustawy, które nie zostały przyjęte. Dotyczyły one m.in. uwzględnienia w projekcie konieczności przedstawiania sprawozdania merytorycznego przez wszystkie organizacje pozarządowe, a nie tylko przez organizacje pożytku publicznego. Jedynie 43 organizacje, czyli niespełna 4% ze wszystkich, które są w nadzorze Ministra Klimatu i Środowiska, ma status organizacji pożytku publicznego. To wskazuje, że ponad tysiąc innych fundacji nie będzie podlegało tym zapisom i pozostanie bez nadzoru w zakresie zgodności działania fundacji z przepisami prawa, statutem czy też celem ich działania. Druga uwaga dotyczyła tego, aby sprawozdanie przekazywane przez organizację pozarządową było sporządzane za konkretny okres czasu, tak aby umożliwić porównywanie działania poszczególnych organizacji i sporządzania dla nich statystyk. Trzecia uwaga dotyczyła możliwości przekazywania sprawozdania również poprzez tradycyjną pocztę, a nie tylko elektronicznie. Spełnienie tego kryterium będzie utrudnione, ponieważ niektóre fundacje deklarują brak dostępu do Internetu. Ostatnia uwaga nieuwzględniona związana jest z uprawnieniami ministra nadzorującego do tego, by wносить wnioski do sądu o zawieszenie zarządu, wyznaczenie zarządcy przymusowego w przypadku działania fundacji niezgodnie z przepisami prawa i statutem. Pani Małgorzata Golińska, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska wyraziła obawę, że przyjęcie projektu ustawy w obecnej wersji uniemożliwi ministrowi realizację jego zadań wynikających z zapisów ustawy o fundacjach i sprawowanie właściwego nadzoru.

Pan Wojciech Kaczmarczyk, Sekretarz Komitetu zaznaczył, że projekt przewiduje istotne uproszczenie obowiązków sprawozdawczych organizacji pozarządowych, ale składanie sprawozdań merytorycznych pozostaje w pełni aktualne w odniesieniu do organizacji pożytku publicznego. W przypadku organizacji, której przychody rocznie nie przekraczają 1 mln zł obowiązuje uproszczone sprawozdanie merytoryczne, zgodnie z dotychczas obowiązującymi przepisami. W przypadku fundacji ten obowiązek sprawozdawczy zostaje zniesiony, natomiast zostaną dołożone nowe obowiązki sprawozdawcze jak np. dla organizacji, które mają

przychody wyższe niż 10 tys. zł rocznie, obowiązek składania informacji o źródłach przychodów, o niektórych rodzajach wydatków, w tym kosztów administracyjnych i wydatków na płace oraz rodzajach prowadzonej działalności. Sekretarz zaznaczył, że jest to zgodne z filozofią ustawy dot. uproszczenia obowiązków sprawozdawczych. Odniósł się także do zadeklarowania przez fundacje braku dostępu do Internetu, wskazując, że sam zarząd fundacji zapewne taki dostęp ma oraz, że badania w czasie pandemii pokazują wzrost zainteresowania technologiami oraz usługami teleinformatycznymi oraz wzrost kompetencji cyfrowych. Podkreślił, że w celu spełnienia zasady jawności działania organizacji pozarządowych, konieczne jest wprowadzanie tych sprawozdań do systemu poprzez generator sprawozdań (online). Odniósł się także do wprowadzenia mechanizmu egzekwowania obowiązków sprawozdawczych. Ustawa przewiduje wprowadzenie jednolitego mechanizmu informowania sądu rejestrowego albo innego organu, który prowadzi rejestr czy ewidencję organizacji pozarządowych o niewykonaniu obowiązków sprawozdawczych. Wprowadzony zostaje jasny i czytelny mechanizm, który pomoże obowiązki sprawozdawcze wyegzekwować, a konsekwencją nieskładania obowiązków sprawozdawczych zawsze będzie wniosek do sądu czy innego organu prowadzącego rejestr o wykreślenie organizacji z tego rejestru.

Pan prof. Piotr Gliński, Przewodniczący Komitetu, podkreślił, że projekt ustawy przewiduje uproszczenie systemu, ale także wprowadzenie większego, realnego nadzoru. Poprosił Sekretarza o wyjaśnienie kwestii sprawozdań merytorycznych w stosunku do organizacji pożytku publicznego, które mają budżet powyżej 1 miliona zł.

Pan Wojciech Kaczmarczyk, Sekretarz Komitetu wyjaśnił, że obecnie, zgodnie z obowiązującymi przepisami do składania sprawozdań merytorycznych są zobowiązane wszystkie organizacje pożytku publicznego, zarówno te z budżetami do miliona złotych – uproszczone sprawozdanie merytoryczne, jak i powyżej miliona złotych - pełne sprawozdanie merytoryczne. Sprawozdania składa się zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie do bazy sprawozdań prowadzonych obecnie przez NIW- CRSO. Dodatkowo sprawozdania merytoryczne składają fundacje do organów nadzorujących te fundacje. Proponowana zmiana polega na tym, aby utrzymać obowiązek składania sprawozdań merytorycznych przez organizacje pożytku publicznego, natomiast znieść obowiązek składania sprawozdań merytorycznych, o których mówi ustawa o fundacjach i rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości wykonawcze do tej ustawy w odniesieniu do fundacji. Natomiast wszystkie organizacje pozarządowe z przychodami powyżej 10 tysięcy złotych będą składały informacje o źródłach przychodów, rodzajach wydatków i rodzajach prowadzonej działalności do bazy sprawozdań wprowadzonej przez NIW-CRSO.

Pani Małgorzata Golińska – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska, wyraziła swoją obawę o konsekwencje zdjęcia z części organizacji, w tym fundacji, obowiązku składania sprawozdań merytorycznych, które często stanowią podstawę do dalszej kontroli. Omówiła problem m.in. fundacji recyklingowych, które, po wprowadzeniu omawianej ustawy, nie będą w odpowiedni sposób nadzorowane. Zaznaczyła także, że liczy na wypracowanie innej formy kontroli (poza sprawozdaniami merytorycznymi) czy innej formy dostępu do informacji, z której mógłby korzystać Minister.

Pan Michał Woś – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości poparł głos Pani Minister Golińskiej, zaznaczając, że zniesienie obowiązku składania sprawozdań merytorycznych będzie odebraniem istotnego narzędzia kontroli. Jednocześnie zaznaczył, że sprawą ważną dla Ministerstwa Sprawiedliwości są dwa komponenty: transparentność oraz podmioty zagraniczne. Kierunek, aby sprawozdawczość była jak najszersza jest bardzo dobry, ale brakuje tej ustawie jednego komponentu, czyli nałożenia obowiązku informacyjnego wskazującego na finansowanie projektu oraz źródło finansowania (zagraniczne, krajowe). Druga uwaga dotyczyła propozycji szerszego wykorzystania repozytorium dokumentów finansowych, które już jest gotowe i zintegrowane z Krajowym Rejestrem Sądowym i które może wypełniać część funkcji związanych z transparentnością i jawnością poprzez połączenie z rejestrami, które są prowadzone czy będą rozszerzane w ramach NIW-u. Wspomniał także, że być może dobrym rozwiązaniem będzie dobudowanie komponentu do istniejącego systemu, zamiast budowanie nowego systemu od podstaw.

Pani Magdalena Rzeczkowska, Szefowa Krajowej Administracji Skarbowej, przypomniała o spotkaniu ekspertów zajmujących się architekturą systemów z ramienia Ministerstwa Finansów, którzy to zalecili zbudowanie nowego programu do generowania sprawozdań i obsługi baz danych.

Pan prof. Piotr Gliński, Przewodniczący Komitetu poprosił Członków o zgłaszanie kolejnych uwag i wątpliwości co do projektu ustawy. Wobec braku zgłoszeń, poprosił, aby przyjąć pozytywną opinię z zastrzeżeniami Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz Ministerstwa Sprawiedliwości, w sprawie projektu ustawy o sprawozdawczości organizacji pozarządowych stanowiącą załącznik do uchwały.

Zaznaczył, że wszelkie rozbieżności zostaną uwzględnione i będą rozwiązywane podczas dalszych prac na projektem ustawy. Wobec braku innych głosów Przewodniczący zamknął dyskusję nad projektem i poddał pod głosowanie uchwałę, którą jednomyślnie przyjęto.

Ad. 3

Przechodząc do kolejnego punktu obrad posiedzenia tj. informacji o sytuacji organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne w czasie pandemii, Pan Wojciech Kaczmarczyk, Sekretarz Komitetu oraz Fundacja M.A.P.A. Obywatelska przedstawili wyniki raportu z badania *Finansowanie organizacji pozarządowych przez jednostki samorządu terytorialnego w latach 2020 i 2021 r.* Fundacja M.A.P.A. Obywatelska oraz Pomorska Pracownia Badań Obywatelskich były realizatorami tego zadania na zlecenie NIW-u. Tematem badawczym było sprawdzenie skali zmian finansowania organizacji przez JST w 2020 i 21 roku. Dwie najważniejsze determinanty tego badania to pandemia COVID-19 a także stosunkowo wysoka inflacja w tym okresie. Badaniem zostały objęte wszystkie samorzady i było to pierwsze po osiemdziesiątym dziewiątym roku tego typu badanie. Raport prezentuje odpowiedź na pytanie w jakim stopniu zmieniło się finansowanie realizacji zadań publicznych przez JST z udziałem NGO na podstawie zapisów w programach współpracy administracji samorządowej z organizacjami pozarządowymi. Efekt pandemii nie zamroził współpracy samorządów z organizacjami. Obawy organizacji wyrażane przy okazji badań KLON/JAWOR nie sprawdziły się. Wzrost nakładów w 2021 r. w stosunku do roku 2020 o ponad 130 mln zł dotyczy samorządów gminnych i powiatowych, a więc tam gdzie realizowana jest większość zadań publicznych z udziałem organizacji pozarządowych. Niepokój powinny natomiast budzić spadki finansowania odnotowane w niektórych obszarach pożytku publicznych, w tym w obszarze „działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych” oraz „kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwo narodowe”.

Pan Wojciech Kaczmarczyk, Sekretarz Komitetu podkreślił, że badanie było prezentowane na Europejskim Kongresie Samorządowym w grudniu ub. roku w Mikołajkach, a także przed Radą Działalności Pożytku Publicznego. Na jego wniosek Komitet przyjął pozytywną rekomendację w zakresie kontynuacji tego rodzaju działalności badawczej

Ad. 4

W punkcie *Sprawy bieżące* nie zgłoszono żadnych spraw, wobec czego Przewodniczący uznając agendę za wyczerpaną – zamknął posiedzenie.

Wojciech Kaczmarczyk

Sekretarz Komitetu

prof. Piotr Gliński

Przewodniczący Komitetu